

Helsingfors/Mariehamn 6.4.2016**Nr 8/16****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
21.3.2015, nr 31/2016.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om ändring av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om konsumentssäkerhet, antagen av lagtinget 21.3.2016.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Handhavandet av vissa i den antagna rikslagstiftningen avsedda förvaltningsuppgifter överförs från Ålands landskapsregering till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Dessutom görs ändringar av teknisk natur.

Lagstiftningsbehörigheten

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland för vinnande av enhetlighet och överskådlighet intas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Intagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet.

Landskapslagen berör enligt dess rubrik konsumentssäkerheten (tidigare benämnt produktsäkerhet). Lagstiftningen om konsumentssäkerhet är att hänföra till hälsovård samt näringsverksamhet på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 12 och 22 punkterna i självstyrelselagen, med beaktande bl.a. av vad som stadgas i 27 § 12 punkten. Bestämmelser som berör riksbehörighet kan med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagen.

Landskapslagen gäller även landskapets myndigheter på vilket område lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen.

I landskapslagens 3 § regleras uppgiftsfördelningen mellan landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet beträffande de förvaltningsuppgifter som enligt den antagna rikslagstiftningen ankommer på statens myndigheter. I fråga om behörighetsfördelningen i självstyrelselagen mellan rikets respektive landskapets myndigheter anges endast att denna uppgiftsfördelning gäller till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området. Eftersom inga preciseringar görs i landskapslagen i fråga om vilka uppgifter som ska handhas av rikets respektive landskapets myndigheter, kan rikslagarnas bestämmelser om myndigheter för Ålands del leda till oklarhet vid tillämpningen på olika nivåer och medföra risk för administrativa komplikationer. Detta rättsförhållande är därför betänkligt med hänsyn till den enskildas rättsskydd och innebär en sådan oklarhet vid regleringen som inte är förenlig med god lagstiftning. Ålandsdelegationen och Högsta domstolen har i ett flertal tidigare utlåtanden gällande andra landskapslagar påtalat samma problemställning. Bestämmelserna utgör det oaktat formellt sätt inte en sådan överträdelse av lagstiftningsbehörigheten att de enligt Ålandsdelegationens mening på denna grund kan fällas.

Landskapslagens 3 § 4 mom. utgör dock en precisering i ifrågavarande avseende. Enligt nämnda moment ska skyldigheten enligt 8 § i konsument säkerhetslagen för verksamhetsutövare att lämna underrättelser om farliga konsumtionsvaror eller konsumenttjänster till Säkerhets- och kemikalieverket, i landskapet avse en skyldighet för verksamhetsutövare att lämna underrättelse om farliga konsumtionsvaror eller konsumenttjänster till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Bestämmelsen överensstämmer enligt Ålandsdelegationens uppfattning med behörighetsfördelningen i självstyrelselagen. Däremot noterar Ålandsdelegationen att i lagförslagets beskrivning av landskapslagens innehåll anges att även underrättelser till Europeiska kommissionen om marknadskontrollen av vissa produkter på Åland ska skötas av Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet. Dessa underrättelser torde närmast hänföra sig till det utbyte av information vid situationer som kräver ett snabbt ingripande, om vilka regleras i kapitel V i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet. Kapitlet innehåller bestämmelser om rapporteringsskyldighet för medlemsstaterna vid vissa farosituationer. Enligt Ålandsdelegationens bedömning utgör denna anmälningsskyldighet en skyldighet för Finland som medlemsstat, och berör därigenom förhållandet till utländska makter, som utgör riksbehörighet enligt självstyrelselagens 27 § 4 punkt. Därigenom blir landskapslagens 3 § om de förvaltningsuppgifter som ankommer på landskapets myndigheter inte tillämpliga i fråga om dessa åtgärder gentemot Europeiska kommissionen, utan det ankommer på rikets myndigheter att ombesörja i lagstiftningen avsedda underrättelser till kommissionen.

Oberoende av bestämmelserna i landskapslagstiftningen är riksmyndigheterna inom ramen för sin allmänna kompetens behöriga i landskapet inom rikets behörighetsområden.

Enligt landskapslagens 5a § uppbärs, med avvikelse från vad som föreskrivs i 33 § i konsument säkerhetslagen och 19 § i lagen om kosmetiska produkter, avgifter till landskapet för de prestationer som landskapsregeringen och Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet utför enligt grunder som anges i landskapslagen om grunderna för avgifter till landskapet (ÅFS 27/1993) och i enlighet med landskapslagen om Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅFS 115/2007). Dessutom berättigas Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet att ta ut en avgift av verksamhetsutövaren för inspektioner som gäller iakttagandet av beslut som utfärdats med stöd av 34 - 42 och 44 § i konsument säkerhetslagen. Ålandsdelegationen utgår från att hänvisningen till landskapslagen om grunderna för avgifter till landskapet även avser sist nämnda mening. Så uppfattad överensstämmer bestämmelsen med 18 § 5 punkten i självstyrelselagen.

Beträffande bedömningen av landskapslagars förenlighet med EU:s regelverk har en överenskommelse ingåtts 4.3.2009 mellan Ålandsdelegationen och justitieministeriet. Delegationen konstaterar att justitieministeriet beträffande den här aktuella landskapslagstiftningen meddelat att ministeriet inte avser att inkomma med en i överenskommelsen avsedd bedömning.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen har med beaktande av självstyrelselagens för Åland stadganden funnit att hinder för ikraftträdande av landskapslagen inte föreligger.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Mäenpää och Pellonpää jämte suppleanten Lindholm.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare